

Lite mer lika

Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting

Betänkande av Kostnadsutjämningsutredningen

Stockholm 2018

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2018:74

Sammanfattning

Uppdraget

Den kommunalekonomiska utjämningen består av inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag, införandebidrag och regleringsbidrag/-avgift. Jag har haft regeringens uppdrag att utreda och uppdatera kostnadsutjämningen. I direktiven anges att översynen ska överväga om det nuvarande systemet i tillräcklig grad fångar upp större samhällsförändringar och med anledning av detta eventuellt föreslå förändringar i de delmodeller som finns, nya delmodeller eller om delmodeller ska utgå. I uppdraget ingår också att analysera möjligheterna att förenkla utjämningen.

Förändringarna föreslås genomföras år 2020, vilket ställer krav på en snabb beredning i regeringskansliet.

Utgångspunkter

Kostnadsutjämningen syftar till att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att tillhandahålla invånarna service oberoende av opåverkbara, strukturella förhållanden.¹ Systemet ska alltså inte utjämna för skillnader i ambitionsnivå eller effektivitet. Kostnadsutjämningen är solidariskt finansierad inom kommunsektorn och staten har ingen del i finansieringen, till skillnad mot inkomstutjämningen.

I huvudsak grundar sig utjämningen på skillnader i befolkningens sammansättning och bebyggelsestruktur. Strukturellt betingade kostnadsskillnader förutsätts kunna härledas med utgångspunkt i nettokostnader för olika verksamheter som redovisas i räkenskapsmandragen för kommuner och landsting. Att strikt kunna avskilja

¹ I betänkandet används ”landsting” för såväl de som benämns landsting som de som benämns region.

kostnader för ambitionsnivå respektive effektivitet från strukturella kostnadsskillnader låter sig inte göras i brist på sådan uppdelning i statistiken. Jag har därför valt att i vissa fall föreslå utjämning trots att kostnadsskillnader inte kan påvisas i räkenskaperna.

En vanlig missuppfattning är att utjämningsystemet ger kommuner och landsting kompensation för de kostnader man faktiskt valt att ha, till exempel om man har många mindre skolenheter, en omfattande politisk organisation eller hög andel inhyrd personal. Så är inte fallet. Utjämning sker för de kostnader man förväntas ha givet befolkningens sammansättning, gleshet och produktionsförutsättningar. Kostnadsutjämningen är i allt väsentligt opåverkbar.

Jag har utgått från att kostnadsutjämning precis som i dag ska ske för obligatoriska verksamheter med tyngdpunkt på vård, skola och omsorg i kommunerna, hälso- och sjukvård i landstingen och kollektivtrafik för både kommuner och landsting.

Utredningen har genomfört en enkät till samtliga kommunstyrelseordförande och landstingsstyrelseordförande. Resultatet kan sägas innebära att det finns en betydande legitimitet för systemet i sin helhet. Den kritik som riktas mot systemet avser främst enskilda delmodeller som löner, individ- och familjeomsorg och kollektivtrafik.

Förenkling

Mitt uppdrag har också i likhet med föregående utredningars gällt möjligheten att förenkla systemet. Jag har endast i mindre grad kunnat föreslå detta. Den tydligaste förenklingen är förslaget att det antal befolkningsgrupper som finns i den så kallade kostnadsmatrisen för hälso- och sjukvård minskas från 852 stycken till 22.

Det finns en ganska spridd uppfattning att systemet är synnerligen svårt att förstå. Jag tycker det är överdrivet. Det är många variabler som ingår i systemet, en bit över hundra. Vissa beräkningar är avancerade. Men det innebär inte i sig att systemet är så pass komplext att det är obegripligt. I varje fall har utredningen vinnlagt sig om att beskriva systemet och bakgrunden till de förändringar som föreslås så väl som möjligt. Därmed bidrar betänkandet förhoppningsvis till en viss förenkling och framför allt ökad förståelse.

Aktualitet

En viktig synpunkt som förts fram från både kommuner och landsting gäller systemets aktualitet. Samhällsförändringar sker ofta snabbt, till exempel den plötsliga uppgången i flyktingmottagande hösten 2015. Strukturella förändringar får genomslag i utjämningsen först efter två år, vilket innebär att om mina förslag genomförs 2020 kommer de att vila på 2018 års data. Vidare har en rad kostnadsposter inte uppdaterats alls sedan den förra utredningen. Exempel finns på merkostnadsberäkningar som daterar sig till nittioalet.

Att kostnadsutjämningsen präglas av en viss eftersläpning är ofrånkomligt. Alternativet till utfallssiffror, som med nödvändighet blir tillgängliga med viss eftersläpning, är prognoser. Jag föreslår dock en rad uppdateringar av merkostnadsberäkningar inom olika delmodeller. Dessa medför i sig betydande skillnader mot dagens utjämningsen. Uppdateringar är en av de viktigaste förklaringarna till de sammanlagda effekterna av förslagen. Jag föreslår vidare en högre grad av indexering än i nuvarande system i syfte att bibehålla systemets aktualitet under en längre tid.

Socioekonomi inklusive flyktingmottagande

Utgångspunkten för kostnadsutjämningsen är alltså att man kan identifiera de kostnadsskillnader mellan kommunerna respektive landstingens som speglar olika strukturella förhållanden. Eftersom analysen görs på aggregerad nivå (mellan kommuner eller mellan landsting) syns inte alltid omfördelningar som sker inom kommuner och landsting vilket medför att kostnadsskillnader inte alltid kan utläsas ur statistiken. Faktum är att kommuner med en svag socioekonomi ofta har lägre kostnader för skolan än andra. Detta har inneburit att någon socioekonomisk kompensation i dag inte förekommer på områden som förskola, fritidshem samt grundskola.

Här vill jag peka på att det redan i dag förekommer utjämningsen utan att kostnadsskillnader kan spåras i räkenskapsammandraget. Detta gäller exempelvis äldreomsorgsmodellens språkkompensation.

Jag menar att utjämningsen inom skolväsendet precis som i äldreomsorgen bör ta hänsyn till skillnader i behov utöver det som går att avläsa i form av strikta skillnader i kostnader. Det bör rimligen finnas

fördyrande omständigheter när det gäller att bedriva förskole- och grundskoleverksamhet i kommuner med svagare socioekonomi.

Jag föreslår därför att utjämning på socioekonomisk grund ska införas inom förskolan. Kompensationen baseras på barnens hemförhållanden.

Beträffande grundskolan har riksdagen – efter förslag utgående från Skolkommissionens (U 2015:35) betänkande – fattat beslut om ett riktat statsbidrag baserat på ett socioekonomiskt index. För att undvika dubbelkompensation föreslår jag ingen ytterligare socioekonomisk utjämning för grundskolan. Däremot redovisas hur det riktade statsbidraget kan ersättas av en kombination av generellt statsbidrag och en socioekonomisk kompensation i kostnadsutjämningsen.

Vidare föreslår jag en justering av programvalsfaktorn för gymnasieskolan vilket ger en något tydligare socioekonomisk profil i modellen.

En helt ny delmodell införs avseende kommunal vuxenutbildning inklusive Svenska för invandrare (SFI). Den speglar skillnader i socioekonomi och inte minst flyktigmottagande mellan kommunerna.

Delmodellen för individ- och familjeomsorg är en av de mest kritiserade. Den anses ge kommunerna negativa incitament i ansträngningarna med att stötta människor med försörjningsstöd att komma över i egen försörjning. Därför föreslår jag en förändring i variablerna som ligger till grund för utjämning inom detta område. Förändringen innebär att utjämningsen präglas mer av levnadsvillkor än av den kommunala verksamhetens utformning.

I kostnadsmatrisen för hälso- och sjukvård tas nuvarande variabel för andel av befolkningen som bor i småhus bort, eftersom den speglar bebyggelsestruktur snarare än vårdbehov. Dessutom införs kompensation för skillnader i utbildningsnivå som anses vara en viktig socioekonomisk bestämningsfaktor för befolkningens hälsa.

Gles bebyggelse

Jag föreslår en rad uppdateringar av beräkningar av merkostnader vid gles bebyggelse liksom merkostnader för administration, uppvärmning, räddningstjänst, byggkostnader samt gator och vägar i mindre

glesbygdskommuner. Nuvarande merkostnader är i allmänhet beräknade i 2010 års prisnivå och är därmed kraftigt urholkade. Vidare föreslår jag att en helt ny glesbygdsfaktor förs in i utjämningsen för förskolan samt en ökning av kompensationen för hemtjänst i glesbygd.

I landstingens delmodell för hälso- och sjukvård har modelleringen av glesbygdsförhållanden uppdaterats med befolkningen 2016, kostnadsersättningen räknats upp och kompensationen för ambulanstransporter i glesbygd ökats.

I utjämningsen för merkostnader för verksamhet i områden med gles bebyggelse görs sedan nittiotalet simulerade utplaceringar av fiktiva enheter inom till exempel skola, hemtjänst och primärvård. Detta sker med hjälp av modellen *Struktur* som förvaltas av Tillväxtverket. Jag anser att principerna bakom *Struktur* är ett bra sätt att beräkna merkostnader för verksamhet i glesbygd, men har noterat att modellen behöver utvecklas och aktualiseras. Tillväxtverket saknar i dag en fast finansiering för att hålla systemet igång mellan utredningarna. Kommunutredningen (Fi 2017:02) föreslås få i uppdrag att överväga vilken myndighet som bör ha det fortsatta förvaltningsuppdraget för *Struktur* samt hur verksamheten ska kunna upprätthållas och finansieras på en tillfredsställande nivå.

Växande och minskande befolkning

Jag föreslår att merkostnadsersättningen för minskande befolkning i kommunerna fördubblas och vidare att en ny ersättning för minskande antal barn 1–5 år i förskolan införs. I dag kompenseras enbart för växande antal barn. En uppräknings av kompensationsnivån för förändring i antal barn och unga föreslås också vilket stärker resurserna både i kommuner med ökande och kommuner med minskande antal barn.

Jag föreslår vidare att en merkostnadsersättning för växande eller minskande befolkning i länet införs för landstingen.

Löner

Jag föreslår att lön även fortsättningsvis ska ingå som utjämningsgrund. Delmodellen för löner är en av de mest kritiserade men eftersom lönekostnaderna otvetydigt påverkar produktionskostnaderna och är starkt kopplade till strukturella skillnader anser jag att det är motiverat. Vissa justeringar föreslås dock, som att lönekompen- sationen redovisas i respektive verksamhetsmodell istället för i sepa- rata lönemodeller. För landstingens del föreslås vidare att lönekost- nadsberäkningarna ska inkludera merkostnader för bemanning i glesbygd. Utredningen har kunnat konstatera att kostnaderna för hyrpersonal samvarierar i hög grad med en glesbygdsfaktor. Kom- pensationen baseras på grad av glesbygd, och påverkas därför inte av det enskilda landstingets användning av hyrpersonal.

Avslutande kommentarer

Det samlade utfallet av förslagen innebär en relativt stor förändring. Utjämnings omfattning ökar med en miljard kronor både för kom- munerna och landstingen.

Den profil som det hittillsvarande systemet har innebär att kost- nadsutjämnings fördelningen omfördelar från kommuner med i genomsnitt stark socioekonomi, tät bebyggelse och stor befolkning till kommu- ner med svag socioekonomi, gles bebyggelse och liten befolkning. Profilen i landstingsutjämnings fördelningen är likartad, även om skillnaderna är mindre och mönstret mindre tydligt framför allt beträffande gles bebyggelse. Förslagen i denna utredning förstärker nuvarande profil, till och med ganska kraftigt.

Därtill kan konstateras att de kommuner som tagit emot relativt sett flest flyktingar och nyanlända får ett högre utfall med utred- ningens förslag.

Förslaget medför också för kommunerna i storstadslänen lite olika resultat. Sammantaget blir kommunerna i såväl Stockholms som Skåne län även med förslaget nettobidragstagare, om än i minskad omfattning. Kommunerna i Västra Götaland är sammantaget i dag nettobetalarare i systemet och förblir så i något ökad utsträckning.

För landstingens del kan man förenklat säga att "skogslänen" och Gotland får ett förbättrat utfall. Några av dem är dock fortfarande nettobetalarare i systemet. Stora positiva effekter av förslaget gäller

exempelvis Region Norrbotten, Region Gävleborg, Landstinget Dalarna och Region Värmland. Allra mest stärks Region Jämtland Härjedalen och Region Gotland. Stockholms läns landsting får störst negativ förändring och går från att vara nettobidragstagare till att bli nettobetalare.

Min bedömning är att förslaget följer de principer som gäller för kostnadsutjämningen. De förändringar av avgifter och bidrag som här föreslås förklaras till betydande del av uppdateringar av siffermaterialet. Övriga förändringar är en följd av ökad tonvikt i utjämningen för socioekonomiska förhållanden och gles bebyggelse.

Kostnadsutjämningen är, som framhållits ovan, helt finansierad inom kommunsektorn och staten har ingen del av finansieringen (till skillnad mot inkomstutjämningen som till största delen finansieras av staten). Det solidariska ansvaret för kostnadsutjämningen kan ses som ett sätt att markera den kommunala självstyrelsen. I debatten hävdas ofta att ”allt färre får betala för allt fler”. I dagsläget är 122 kommuner nettobetalare i kostnadsutjämningen. Med förslaget blir det färre – 102 stycken. Med landstingen är det tvärtom så att antalet nettobetalare ökar från åtta idag till tio i förslaget. Sammantaget bedömer jag att förslaget inte innebär någon drastisk förändring i detta avseende.

Den förstärkning av utjämningens fördelningsprofil som här redovisas kan leda till synpunkter på systemets legitimitet. I det sammanhanget inställer sig också frågan om vilka uppgifter som kostnadsutjämningen ska klara av. Det har dock inte ingått i mitt uppdrag att överväga detta.

Kommunledningsförvaltningen

Fredrika Söderman, Budgetansvarig

0221-251 26

fredrika.soderman@koping.se

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Översyn av kostnadsutjämningsen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)

Den av regeringen tillsatte särskilde utredaren Håkan Sörman har under 2018 avlämnat betänkandet *Lite mer lika – översyn av kostnadsutjämningsen för kommuner och landsting*.

Utgångspunkter

Kostnadsutjämningsen syftar till att ge likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommunsektorn vad gäller obligatoriska verksamheter. Några undantag finns vilka ses över i andra utredningar. Kostnadsutjämningsen skall avse opåverkbara strukturella förhållanden och inte utjämna för skillnader i ambitionsnivå och effektivitet.

Utredarens uppgift har varit att utreda och uppdatera kostnadsutjämningsen. Analysera om det nuvarande systemet i tillräcklig grad fångar de större samhällsförändringar som skett sedan föregående utredning och förändring.

Bakgrund

T o m 1992 utgjordes statens stöd till kommunsektorn huvudsakligen av riktade statsbidrag. Det avsåg främst bidrag till de stora sektorerna barnomsorg, grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg, individ- och familjeomsorg. Dessutom fanns ett mindre kostnadsutjämningsbidrag.

Det var den *Kommunalekonomiska kommittén (KEK)* som föreslog de förändringar som infördes från **1993**.

Förändringen då innebar att alla dessa bidrag lades i ett generellt statsbidrag, ”i en påse” (ett uttryck som användes då). I ett andra steg fördelades detta bidrag genom ett nytt kostnadsutjämningsystem (ett mellankommunalt system). Kostnadsutjämningsystemet består för närvarande av 10 delmodeller men har varierat mellan åren. Från början var det fler. Generellt kan sägas att demografiska aspekter väger tyngst. Om t ex en kommun har fler barn och ungdomar eller invånare i de äldsta åldrarna än genomsnittet i riket så erhåller man tillskott av resurser. Om motsatta förhållanden råder får kommunen betala till systemet. Även socioekonomiska faktorer spelar stor roll vid beräkning av resurser och det är och har ofta varit dessa som varit kontroversiella. De är svårare att beräkna och

EkonomiavdelningenPostadress
Köpings kommun
731 85 KöpingBesöksadress
Rådhuset
Stora TorgetTelefon
0221-250 00Fax
0221-253 29Webbplats och e-post
www.koping.se
ekonomi@koping.seBankgiro
991-1215Org. nr
212000-2114

Datum

2019-04-15

förändringar har ofta gjorts och även i denna översyn föreslås förändringar. Andra faktorer som finns eller funnits med är klimatförhållanden och bebyggelsestruktur men de har en liten kostnadspåverkan.

Under åren har flera utredningar och uppföljningar genomförts och mer eller mindre förändringar och justeringar har genomförts av systemet.

Först kom **Strukturkostnadsutredningen** som föreslog en ny beräkningsmetod kallad standardkostnadsmetoden vilken infördes **1996**.

Därefter kom **Kommunalekonomiska utjämningsutredningen** vars förändringar gällde delmodellerna för IFO och äldreomsorg samt så infördes en ny delmodell som avsåg barn och ungdomar med utländsk bakgrund utanför EU och Norden. Förändringarna infördes från år **2000**.

Nästa översyn gjordes av **Utjämningskommittén** vars förslag infördes från **2005**. Den stora förändringen då var att det generella statsbidraget inordnades med inkomstutjämningsystemet och garantinivån i inkomstutjämnningen höjdes från 100 till 115 procent av medelskatekraften.

Nästa utredning kallades **2005 års uppföljning av utjämningsystemet** vars förslag infördes från **2008**. Det som gjordes då var främst en ny delmodell för vad man kallade strukturella lönekostnadsskillnader samt förändringar i byggkostnadsutjämnningen.

Därefter tillkom **Utjämningskommittén 08**. Den låg till grund för förändringar som infördes **2014**. De flesta delmodeller påverkades med flera förändringar bland annat så höjdes kompensationsgraden för den kontroversiella delmodellen för strukturella lönekostnadsskillnader till 100 procent från att tidigare varit 50 procent.

Den senaste utredningen kallas **Lite mer lika – översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting**. Betänkandet har avlämnats 2018 och är nu föremål för remiss. Om förslaget antas av riksdagen så kan en tillämpning beräknas från **2020 eller 2021**.

Överväganden och förslag

Ledstjärna för utredningen har varit socioekonomi och glesbygd.

Socioekonomiska förhållanden finns i varierande grad i nuvarande system men under senare år har stora förändringar skett i samhället som inte fångar upp alla aspekter. Det gäller främst den stora flyktinginvandring som varit. En befintlig delmodell för barn och unga med utländsk bakgrund som inte är tillfyllest tas bort. Istället föreslås att compensationen sker i delmodellerna förskola och grundskola, gymnasium samt så införs en ny delmodell för vuxenutbildning. Även delmodellen för individ- och familjeomsorg ges en tydligare socioekonomisk profil baserat på levnadsförhållanden. I samband med dessa förändringar föreslås delmodellen barn och unga med utländsk bakgrund utgå då de faktorer som

delmodellen haft som uppgift att fånga upp nu inkluderas i de verksamhetsanknutna delmodellerna.

Delmodellen kompensation för glesbygd bygger på behovet av att bedriva verksamhet i gles bebyggelse. Det medför då verksamhet i små enheter och med högre transportkostnader.

Strukturella lönekostnadsskillnader har idag en egen delmodell. Förslag är att denna delmodell upphör som separat modell och att kompensationen inarbetas i de verksamhetsmodeller där de har betydelse.

Det är viktigt att framhålla att det inte är en kommuns faktiskt bokförda kostnader som ligger till grund utan ett statistiskt framräknat behov.

Ekonomiska effekter för Köpings kommun enligt utredarens förslag

Följande effekter för Köpings kommun utifrån 2016 års förhållanden och om de tillämpats under 2018.

Förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg (+9,3 Mkr)

Skillnader i behov av förskola och fritidshem beräknas enligt ny metod.

- Prislappar 1-5 år och 6-12 år kvarstår.
- Vistelsetid upphör.
- Tillägg eller avdrag för gles bebyggelse införs.
- Socioekonomiska skillnader (ny kompensation) som beräknas utifrån föräldrar utan eftergymnasial utbildning eller låg disponibel inkomst samt minst en förälder som har haft uppehållstillstånd i högst fyra år.
- Index för behovsskillnader (ny kompensation) i förskola och fritidshem införs.
- Strukturella lönekostnadsskillnader (kommer från separat delmodell som upphör).
- Ökning av antal barn 1-5 år, minskning av antal barn 1-5 år (ny kompensation) läggs till.

Främsta förklaringen till ökningen för Köpings del utgör troligen de socioekonomiska förhållandena.

Datum
2019-04-15

Förskoleklass och grundskola (-0,2 Mkr)

- Åldersersättningen oförändrad.
- Normbeloppet för modersmålsundervisning och svenska som andra språk höjs.
- Ersättningen för små skolenheter och skolskjutsar uppdateras med minimigräns som höjs till 10 elever, ändrad årskursindelning till F-6 och 7-9 istället för F-5 och 6-9 samt indexering av kompensationen.
- Strukturella löneskillnader och befolkningsförändring 6-15 år överförs från andra delmodeller.
- Ingen socioekonomisk på grund av Skolkommisionens 6 Mdr 2020.

Förändringen för Köpings del är marginell.

Gymnasieskola (+2,8 Mkr)

- Programvalsfaktorn beräknas på nytt sätt med ett tillägg per invånare 16-18 år även för de som inte är inskrivna i gymnasiet (ny kompensation).
- Oförändrad åldersersättning.
- Uppdaterade merkostnader för glesbygd som indexeras.
- Uppdaterad prisnivå för individuella programmet då genomsnittskostnaden per elev förändras.
- Strukturella löneskillnader och befolkningsförändring 16-18 år överförs från andra delmodeller.

För Köpings del medför förändringarna en ökning. Trolig förklaring att Köpings kommun har fler invånare i de aktuella åldrarna.

Kommunal vuxenutbildning (+2,8 Mkr)

Det är en helt ny delmodell. Den tar hänsyn till tre komponenter för vilka ett förväntat utbildningsbehov beräknas.

- Vuxenutbildning på grundläggande nivå 20-56 år.
- Vuxenutbildning på gymnasial nivå 20-56 år.
- Svenska för invandrare. Gäller nyanlända 20-64 år som haft uppehållstillstånd i högst fyra år.

Dessutom beräknas:

- Inskrivningsgrad per målgrupp.
- Justering av kommunens sysselsättningsgrad.
- Snittkostnaden per helårselev.

Datum
2019-04-15

För Köpings del medför förändringarna en ökning. Trolig förklaring är att Köping har ett större antal invånare med låg utbildningsbakgrund.

Individ- och familjeomsorg (+8,0 Mkr)

Delmodellen föreslås bli beräknad enligt sju variabler varav fyra är nya. De är:

- Andel barn och unga 0-19 år som lever i ekonomiskt utsatta hushåll beräknat utifrån Rädda Barnens barnfattigdomsmått och utifrån hushållets inkomstnivå samt eventuella försörjningsstöd.
- Ohälsotal.
- Andel invånare över 65 år.
- Faktorerna om tätortsbefolkning och svenskfödda med låg utbildning kvarstår.
- Justeringsfaktor för gränspendling till Danmark/Norge (berör inte Köping).

Främsta förklaringen till ökningen för Köpings del utgör troligen de socioekonomiska förhållandena.

Äldreomsorg (-0,3 Mkr)

- Förslag att beräkningar skall grundas på sammanboende/ensamboende istället för som hittills gifta/ogifta.
- Ersättning för glesbygd utvidgas i delmodellen.
- Strukturella lönekostnadsskillnader (kommer från separat delmodell som upphör).
- Prislapparna uppräknas utifrån historiska värden.

Förändringen för Köpings del är marginell, men negativ, kanske för att Köping inte är en glesbygdskommun.

Infrastruktur och skydd (+0,6 Mkr)

Det är i stort en helt ny delmodell. Den tidigare delmodellen bebyggelsestruktur utgår. Två av dess fem delar läggs in i den nya delmodellen Infrastruktur och skydd.

- Det är gator och vägar samt räddningstjänst. För gator och vägar grundas beräkningarna på ortstillägg och nya klimatzoner. Parkeringsintäkter, medfinansiering och kapitalkostnader exkluderas från beräkningarna.

Beräkningen på + 0,6 Mkr är en uppskattning. Köping betalar i grunden till denna delmodell så det handlar om en minskad kostnad.

Verksamhetsövergripande kostnader (+/- 0 Mkr)

Det är en ny delmodell vars delar kommer från två delmodeller (bebyggelsestruktur, befolkningsförändringar) som avvecklas. Den består av fem komponenter såsom:

- Merkostnader för administration (uppdaterat till aktuellt kostnadsläge och med ny indelning).
- Uppvärmningskostnader (grundat på Boverkets register över energieffektivitet).
- Byggkostnader.
- Eftersläpningseffekter utifrån större befolkningsökning.
- Minskning av total befolkning under tio år med en fördubblad ersättningsnivå.

Förändringen uppskattas vara marginell för Köpings kommun.

Kollektivtrafik (-0,1 Mkr)

Delmodell som kommuner och landsting har gemensamt.

- Beräkningsmodellen revideras och uppdateras med aktuell data.

Kommunvis fördelning inom län kommer att göras med tre indikatorer istället för som idag utifrån faktisk kostnad. Dessa tre är:

- Antal invånare i tätort.
- Invånardistans (genomsnittligt fysiskt avstånd mellan invånare).
- Genomsnittligt pendlingsavstånd.

Förändringen uppskattas vara marginell för Köpings kommun.

Förändring för Köpings kommun

Köpings kommuns kostnad respektive intäkt för dels befintligt utjämningsystem (idag) samt enligt utredarens förslag jämte förändringen uttryckt i kronor per invånare samt utifrån om den tillämpats för år 2018. Beloppen för Infrastruktur och skydd är snarast en uppskattning.

Delmodell	Idag	Förslag	Förändring
Förskola	-999	-644	354
Grundskola	-150	-157	-7
Gymnasium	246	354	108
Komvux (ny)	0	105	105

Datum
 2019-04-15

Delmodell	Idag	Förslag	Förändring
IFO	282	586	304
Äldreomsorg	2 365	2 353	-12
Kollektivtrafik	-642	-644	-2
Infrastruktur och skydd	35	59	24
Barn med utländsk bakgrund (utgår)	-4	0	4
Befolkningsförändring (fördelas)	-159	-184	-25
Bebyggelsestruktur (fördelas)	-183	-191	-7
Lön (fördelas)	-402	-388	14
Summa	389	1 248	858

Förändringen är positiv för Köpings kommun med 858 kronor per invånare. Om föreslagna förändringar tillämpats fullt ut 2018 hade det medfört ökade bidrag till Köpings kommun med ca 22,5 Mkr. Alla större förändringar faller inom fyra av de stora delmodellerna. De är förskola, gymnasium, kommunal vuxenutbildning samt individ- och familjeomsorg

Det är nya sättet att beräkna socioekonomiska förhållanden och en rimlig förklaring är att Köping tagit emot ett förhållandevis stort antal flyktingar vilket slår igenom.

Utredaren föreslår också att ett införandebudrag införs för de kommuner som sammantaget får ett minskat bidrag eller högre avgift som överstiger 300 kronor per invånare samt med en nedtrappning under tre år och med en finansiering av samtliga kommuner med en viss avgift per invånare. Köpings kommun berörs inte av detta införandebudrag annat än den gemensamma finansieringen.

Förslag till slutsatser i remissyttrandet

Förslaget innebär olika former av uppdateringar och ett större inslag av socioekonomiska förhållanden vilket är positivt.

Köpings kommun har vid tidigare remissyttranden och då senast efter Utjämningskommitténs betänkande 2011 ställt sig tvekande inför delmodellen om strukturella lönekostnadsskillnader viken nu föreslås utgå men vars delkomponenter lyfts in i de verksamhetsanknutna delmodellerna. Detsamma gäller utformningen av delmodellen för kollektivtrafik.

Datum

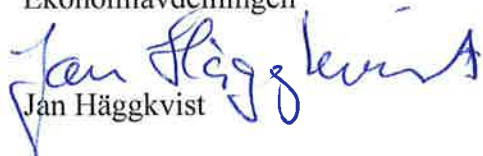
2019-04-15

Köpings kommun föreslås även framhålla de grundläggande synpunkterna som tidigare framförts angående kompensation för strukturella löneskillnader samt för delmodellen om kollektivtrafik.

Det finns ett riktat statsbidrag till skolväsendet 2018-2020 med totalt 6 Mdr att fördela från 2020. Det riktade statsbidraget fördelas med en socioekonomisk profil. Utredaren har därför inte lagt in någon socioekonomisk fördelning till förskoleklass och grundskola i sitt förslag eftersom det då skulle medföra någon form av dubbelkompensation. SKL har tidigare yrkat på att detta riktade statsbidrag läggs in i det generella systemet samtidigt som en socioekonomisk mekanism läggs in i kostnadsutjämningen. Utredaren menar att om detta riktade statsbidrag blir generellt så bör man komplettera med en socioekonomisk profil i kostnadsutjämningen. Köpings kommun föreslås framhålla dessa synpunkter från SKL och utredaren.

Köpings kommun

Ekonomiavdelningen

Jan Häggkvist

Datum

2019-04-15

Kommunledningsförvaltningen

Fredrika Söderman, Budgetansvarig

0221-251 26

fredrika.soderman@koping.se

Fi 2018/74

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)**Remissvar**

Köpings kommun framhåller följande:

Köpings kommun ställer sig i huvudsak bakom utredarens förslag och vill särskilt understryka det positiva att olika socioekonomiska förhållanden ges en större tyngd i utjämnningssystemet.

Köpings kommun har i yttranden över tidigare översyner av utjämnningssystemet ställt sig frågande till kompensation för det som kallas strukturella löneskillnader. Nu föreslås visserligen delmodellen utgå ur systemet men effekterna kommer att arbetas in i de verksamhetspecifika delmodellerna.

Visserligen baseras beräkningarna inte på löner till kommun- och landstingsanställda vid framräknade jämförelser men lönelägen inom den privata sektorn är inte självklart satta utifrån att man konkurrerar med kommuner utan snarare med andra privata företag. Är löneläget i kommunsektorn i dessa kommuner så mycket högre? Finns det verkligen en löneskillnad inom alla kommunala verksamhetsområden som är strukturell? Köpings kommun är visserligen en betalare när det gäller detta så det kan ju ligga nära till hands att bli beskylld att tycka så här men Köpings kommun kan inte uppfatta de strukturella löneskillnaderna som en rättvisande faktor. De kommuner som erhåller ersättning är kommuner med oftast lägre skatter och högre skattekraft till följd av högre lönenivåer.

Köpings kommun har också i tidigare yttranden framfört kritik mot delmodellen för kollektivtrafik. Den bygger ursprungligen på historiskt faktiska ambitioner och kostnadsnivåer. De som erhåller ersättning är främst de största kommunerna vilka samtidigt har kunnat hålla sig med lägre avgiftstaxor. Dessutom har de lägre skattesatser.

EkonomiavdelningenPostadress
Köpings kommun
731 85 KöpingBesöksadress
Rådhuset
Stora TorgetTelefon
0221-250 00Fax
0221-253 29Webbplats och e-post
www.koping.se
ekonomi@koping.seBankgiro
991-1215Org. nr
212000-2114

Datum

2019-04-15

Köpings kommun vill också i sammanhanget framhålla att det riktade statsbidraget till skolektorn på totalt 6 Mdr och som har en socioekonomisk fördelningsprofil snarast bör läggas in i det generella systemet och att den socioekonomiska fördelningen samtidigt läggs in i kostnadsutjämnningen. Dessa tankegångar har också framförts av utredaren och tidigare också av SKL.

Köpings kommun

Elizabeth Salomonsson

Kommunstyrelsens ordförande

Delegationsförteckning

Mars 2019 Samhällsbyggnadsförvaltningen, Markenheten

Förteckning över beslut som fattats med stöd av kommunstyrelsens beslut den 13 maj 2005 om delegation till ledamot eller tjänsteman. Besluten är fattade av markchefen på markavdelningen efter vidaredelegation

Beslut from: 2019-03-01
tom: 2019-03-31

<u>Ärendenummer</u>	<u>Registreringsdatum</u>	<u>Ärendemening</u>	<u>Beslut</u>
KS 2019/191	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 1, Svanmossan 1	Tilldelad tomtreservation
KS 2019/192	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 3, Trindmossan 1	Tilldelad tomtreservation
KS 2019/193	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 7, Trindmossan 5	Tilldelad tomtreservation
KS 2019/194	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 8, gyllenmossan 1	Tilldelad tomtreservation
KS 2019/195	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 10, Gyllenmossan 3	Tilldelad tomtreservation
KS 2019/196	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 11, Måntrådmossan 1	Tilldelad tomtreservation
KS 2019/197	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 12, Måntrådmossan 2	Tilldelad tomtreservation
KS 2019/198	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 15, Måntrådmossan 5	Tilldelad tomtreservation
KS 2019/199	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 25, Vimpelmossan 4	Tilldelad tomtreservation
KS 2019/200	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 26, Blåmossan 1	Tilldelad tomtreservation
KS 2019/201	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 31, Björnmossan 1	Tilldelad tomtreservation
KS 2019/202	2019-03-27	Försäljning småhustomt, Skogsledens förlängning -Tomt nr 34, Björnmossan 4	Tilldelad tomtreservation

